

Архивски број: 08-614/4

Датум: 30-09-2026

Постапувајќи по претставка бр. 08-617 од 16.7.2026 година, поднесена од ----- против директорот на -----, за заштита од дискриминација и виктимизација во областа на работата и работните односи, Комисијата за спречување и заштита од дискриминација согласно член 21, став 1, точка 14 и член 27, став 1 од Законот за спречување и заштита од дискриминација (Сл. Весник на РСМ бр. 258/2020) го донесе следното

МИСЛЕЊЕ

НЕ СЕ УТВРДУВА ДИСКРИМИНАЦИЈА во областа на работата и работните односи од страна на ----- кон -----

НЕ СЕ УТВРДУВА ВИКТИМИЗАЦИЈА во областа на работата и работните односи од страна на ----- кон -----.

Образложение

На 16.7.2026 година до Комисијата за спречување и заштита од дискриминација беше доставена претставка од страна на подносителката ----- против директорот на ----- . Во претставката подносителката наведува дека е вработена во училиштето како наставник по географија. Повод за поднесување на претставката се како што наведува, околности кои укажуваат на виктимизација, одмазничко постапување и дискриминација. Според подносителката таквите дејствија доаѓаат од посочениот, во својство на директор на училиштето, како последица на фактот што таа претходно барала заштита на своите права, пријавувала незаконито постапување и барала институционална заштита.

Во претставката се наведува дека на последниот работен ден пред започнување на колективниот одмор за учебната 2025/2026 година на подносителката ѝ била доставена Одлука. Со таквата одлука таа била известена дека ѝ се одзема класното раководство и истото се доделува на друг наставник. Во предметната Одлука не била наведена конкретна причина, не било дадено фактичко и правно образложение, ниту било наведено врз основа на кои законски или педагошки критериуми е донесена одлуката. Подносителката наведува дека таквата одлука следувала и по завршување на сите обврски од нејзина страна како класен раководител. Во таа смисла, таа навремено ја завршила педагошката евиденција и документација, свидетелствата за учениците, го пополнила е – дневникот, ја внела евиденцијата во матичната книга, изготвила извештаи и истите ги доставила до надлежните во училиштето. И покрај тоа, таа наведува дека директорот, без претходно дадена забелешка по однос на

нејзината работа ја донел и ѝ ја доставил таквата одлука. Според подносителката таквото постапување на директорот било насочено исклучиво кон неа, и тоа како последица на нејзините претходни активности за заштита на законитоста и нејзините права. Подносителката пријавувала во надлежните институции, по што биле спроведени инспекциски постапки, при кои било утврдено дека директорот не ги исполнува законските услови за да биде директор на основно училиште. Државниот просветен инспекторат констатирал дека директорот има завршено прв циклус на студии со 180 ЕКТС, а член 109 став 2 од Законот за основното образование предвидува завршено високо образование со најмалку 240 ЕКТС. Како резултат на овие дејствија, посочениот бил разрешен од функција вршител на должност директор. Потоа бил распишан јавен оглас за избор на директор на училиштето, на кој се пријавила подносителката на претставката, а се пријавил и актуелниот директор. Подносителката наведува дека и покрај тоа што ги исполнувала сите услови и се пријавила со целосна и уредна документација, сепак училишниот одбор го предложил актуелниот директор, а потоа Општина ----- го именувала. Подносителката знаејќи го фактот дека именуваниот директор не ги исполнувал условите, се обратила до повеќе надлежни институции, меѓу кои: Државниот просветен инспекторат, Министерството за образование и наука, Општина -----, Државна комисија за спречување на корупција и Државна комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен. Од таа причина подносителката смета дека спорната Одлука се должи токму на нејзините активности поврзани со изборот на директор. Според неа тоа претставува виктимизација и одмазничко постапување кон неа, затоа што пријавила незаконитости и побарала институционална заштита. Во претставката наведува дека истото може да се поврзе поради фактот што одлуката следи непосредно по нејзините активности и е донесена токму во момент кога се водат постапките што подносителката ги иницирала пред надлежните државни органи. Подносителката наведува дека со ваквото постапување на директорот нанесена ѝ е материјална и нематеријална штета, односно дека ѝ е нарушен угледот и интегритетот како наставник, нанесена ѝ е професионална и лична штета, а истовремено со тоа е пратена порака до останатите вработени во училиштето дека секој што ќе пријави незаконитост може да биде изложен на негативни последици.

Во прилог кон претставката беа доставени докази, и тоа: Одлука за определување на одделенски раководител, Барање до училишниот одбор при -----, Известување по поднесено барање за издавање одлука за именување, електронска кореспонденција, Записник на Државен просветен инспекторат, Известувања од Министерство за образование и наука, Претставка до Државен просветен инспекторат, Претставка до Државна комисија за спречување на корупција, Иницијатива за вршење на вонреден инспекциски надзор до Државен просветен инспекторат, Претставка за вонреден инспекциски надзор до Државен управен инспекторат, Жалба до Државна комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос и инспекциски надзор од втор степен и Барање за доставување на Одлука за избор на директор до -----.

Комисијата за спречување и заштита од дискриминација, согласно член 24, став 7 од Законот за спречување и заштита од дискриминација достави Барање за произнесување по наводите од претставката до директорот на -----

Во поднесокот за произнесување по претставката, директорот на училиштето реферира на член 113, став 1, алинеја 10 од Законот за основното образование, според кој: *„директорот на училиштето има законско овластување да определи наставник кој ќе ја извршува задачата класен раководител, при што зема предвид повеќе критериуми, како што се: односот кон учениците, навремено и уредно водење на педагошката документација и евиденција, соработката со родителите, соработката со останатите наставници и стручната служба, како и другите околности кои се од значење за квалитетно остварување на воспитно – образовниот процес.“*

Појаснува дека при донесување на Одлуката предвид биле земени претходно констатираните пропусти во работењето на подносителката во врска со извршувањето на обврските како класен раководител. Во таа смисла се реферира на член 140, став 2 од Законот за основното образование, според кој: *„одделенскиот наставник, односно раководителот на паралелката, е должен најмалку два пати во текот на секое полугодие да ги известува родителите, односно старателите за успехот и поведението на учениците, преку одржување родителски состаноци и доставување евидентни листови, најдоцна три дена по завршувањето на одделенските совети за прво тримесечие, прво полугодие, трето тримесечие и крајот на наставната година.“*

Директорот наведува дека при увид во службената евиденција било утврдено дека во повеќе наврати не биле испочитувани законските рокови за реализација на родителските состаноци и навремено информирање на родителите. Во поткрепа на наводот велат дека се изводите од електронскиот дневник, од кои се видливи датумите на одржаните родителски состаноци.

Во однос на наводите од претставката за незаконитост во врска со изборот на директор, во поднесокот се истакнува дека кон претставката не се доставени акти од надлежни органи со кои би се потврдиле наводите на подносителката.

Со поднесокот ја информираат Комисијата за инцидент кој се случил во рамки на училиштето, а кој бил инициран од страна на сопругот на подносителката на претставката. Имено, тој влегол во службените простории на училиштето и со своето однесување предизвикал вербален инцидент кон вработените, барајќи да му биде дадено решението за именување на директорот. Настанот бил пријавен во Министерството за внатрешни работи, по што полициски службеници постапиле во врска со настанот. Според директорот, таквиот инцидент претставува сериозно нарушување на редот и безбедноста во воспитно-образовната установа и недозволен

притисок врз вработените. Истовремено, се врши напад врз неговиот углед, достоинство и авторитет како директор, односно раководно лице, како и врз интегритетот и достоинството на образовната установа.

Во однос на Одлуката со која подносителката била назначена како класен раководител, по извршен увид било констатирано дека при нејзиното донесување постоеле повеќе суштински и процесни недостатоци. Поради тоа, согласно член 124, став 4 од Законот за општата управна постапка, била донесена Одлуката за нејзино поништување, односно Одлуката која е повод за поднесување на претставката за заштита од дискриминација.

Во прилог кон поднесокот за произнесување беа доставени следните докази: Евиденција од е – дневник за водење на наставнички совети и совети на родители, Известување од МВР за постапување по инцидентот, Известување до ----- за настанот и Одлука за поништување на одлуката.

Комисијата за спречување и заштита од дискриминација анализирајќи ги наводите од претставката, доказите на подносителката, наводите на посочениот дискриминатор и доставените докази го утврди следното:

Во однос на наводите за дискриминација, Комисијата најнапред укажува дека дискриминацијата, согласно Законот за спречување и заштита од дискриминација, подразбира неоправдано, непосредно или посредно разликување, нееднакво постапување или пропуштање во однос на лице или група на лица, кое се заснова на дискриминаторска основа. Оттука, за да може определено постапување да се квалификува како дискриминација, покрај постоењето на неповолно постапување, неопходно е да постои и поврзаност на таквото постапување со конкретна дискриминаторска основа. Во конкретниот случај, од содржината на претставката не произлегува дека подносителката се смета за неповолно третирана поради некоја лична карактеристика, својство или статус кој претставува дискриминаторска основа. Напротив, самата подносителка причината за донесувањето на спорната Одлука ја поврзува со нејзините претходни активности насочени кон пријавување на незаконитости во постапката за избор и именување на директорот на училиштето, како и со нејзиното обраќање до повеќе надлежни државни органи. Имајќи го предвид наведеното, Комисијата не утврди дека неповолното постапување кон подносителката било условено или мотивирано од определена дискриминаторска основа. Самото тврдење дека определено лице било ставено во понеповолна положба, без притоа да се идентификува дискриминаторска основа со која таквото постапување е поврзано, не е доволно за постоење на дискриминација. Во отсуство на дискриминаторска основа, односно постоење на различно или понеповолно постапување засновано на дискриминаторска основа, Комисијата утврди дека во случајот не може да стане збор за дискриминација.

Во однос на наводите за виктимизација, Комисијата го имаше предвид член 11 од Законот за спречување и заштита од дискриминација, согласно кој како виктимизација се смета и неповолното однесување кон едно лице, односно трпењето штетни последици поради тоа што презело активности за заштита од дискриминација, како што се пријавување дискриминација, започнување постапка за дискриминација или сведочење во текот на таква постапка. Од оваа законска одредба произлегува дека виктимизацијата не претставува секое неповолно постапување кон лице кое претходно се обратило до државен орган, пријавило незаконитост или побарало заштита на свое право. За да постои виктимизација во смисла на Законот за спречување и заштита од дискриминација, неповолното постапување мора да биде последица на претходно преземено дејствие кое е насочено кон заштита од дискриминација, односно пријавување или поведување постапка за заштита од дискриминација, учество во таква постапка или друго дејствие непосредно поврзано со заштитата од дискриминација. Во конкретниот случај, од доставените докзи произлегува дека подносителката навистина се обраќала до повеќе надлежни институции, меѓу кои Државниот просветен инспекторат, Министерството за образование и наука, Општина ----, Државната комисија за спречување на корупцијата и Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен. Меѓутоа, од содржината на доставените поднесоци произлегува дека тие се однесувале на наводни незаконитости во постапката за избор и именување на директорот, исполнувањето на законските услови за вршење на функцијата директор, како и на други прашања поврзани со законитоста на постапувањето на училиштето и неговите органи. Не произлегува дека со овие поднесоци подносителката пријавувала дискриминација, барала заштита од дискриминација или на друг начин учествувала во постапка за заштита од дискриминација. Оттука, иако подносителката презела активности за заштита на, според нејзиното тврдење, повредени права и за укажување на незаконитости пред надлежните органи, тие активности не можат да се изедначат со активности за заштита од дискриминација во смисла на член 11 од Законот. Самото пријавување незаконитост, поднесувањето претставка до инспекциски орган или иницирањето постапка пред друг надлежен орган не претставува автоматски заштитено дејствие од аспект на институтот виктимизација, доколку предмет на таквото дејствие не е заштитата од дискриминација. Во оваа насока, Комисијата не го занемарува тврдењето на подносителката дека спорната Одлука била донесена непосредно по нејзините обраќања до надлежните институции. Сепак, временската поврзаност меѓу две дејствија, сама по себе, не е доволна за утврдување виктимизација. Неопходно е да се утврди дека неповолното постапување претставува последица токму на претходно преземено дејствие за заштита од дискриминација. Во конкретниот случај, имајќи предвид дека таква претпоставка не е исполнета, Комисијата констатира дека во случајот не може да стане збор за виктимизација.

Дискриминација согласно член 6 од Законот за спречување и заштита од дискриминација е секое разликување, исклучување, ограничување или давање

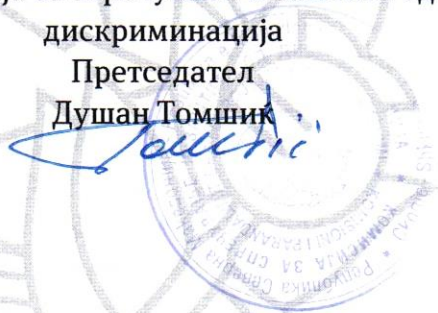
првенство што се заснова на дискриминаторска основа, со сторување или несторување, што имаат за цел или резултат спречување, ограничување, признавање, уживање или остварување на правата и слободите на одредено лице или група на еднаква основа со други. Ова ги опфаќа сите форми на дискриминација вклучително и оневозможување на соодветно приспособување и оневозможување на пристапност и достапност на инфраструктурата, добрата и услугите.

Директна дискриминација согласно член 8, став 1 од Законот за спречување и заштита од дискриминација постои кога со едно лице или со група се постапува, се постапувало или би се постапувало понеповолно во однос на друго лице или група во фактичка или можна споредлива или слична ситуација, врз дискриминаторска основа.

Виктимизација согласно член 11 од Законот за спречување и заштита од дискриминација претставува трпење на штетни последици од страна на лице поради преземање дејства за заштита од дискриминација, односно пријавило дискриминација, почнало постапка за заштита од дискриминација, сведочело во текот на постапката или на друг начин учествувало во постапка за заштита од дискриминација.

Имајќи го предвид наведеното, Комисијата за спречување и заштита од дискриминација одлучи како во диспозитивот на ова Мислење.

Комисија за спречување и заштита од
дискриминација
Претседател
Душан Томшиќ

Доставено до:
